

ژنرال آیرونساید مردی که رضا خان را شاه کرد

۱۲ بهمن ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۰۰

دهم بهمن سال ۱۲۹۹ هجری (۳۰ ژانویه ۱۹۲۱) و در جریان بحران کابینه، ژنرال ادmond آیرونساید Ironside Edmund فرمانده نیروهای انگلیسی در ایران با ژنرال رضاخان پهلوی فرمانده تیپ قزاق مستقر در قزوین ملاقات و به نوشته بیشتر مورخان، او را تشویق به کودتا کرد.

جوان و تاریخ- گفت و گو تاریخ شفاهی

دهم بهمن سال ۱۲۹۹ هجری (۳۰ ژانویه ۱۹۲۱) و در جریان بحران کابینه، ژنرال ادmond آیرونساید Ironside Edmund فرمانده نیروهای انگلیسی در ایران با ژنرال رضاخان پهلوی فرمانده تیپ قزاق مستقر در قزوین ملاقات و به نوشته بیشتر مورخان، او را تشویق به کودتا کرد. طبق همین نوشته ها، در این ملاقات به ژنرال رضاخان گفته شده بود که قرار است سید ضیاء طباطبائی یزدی که از کسوت روحانیت خارج شده بود پس از کودتا رئیس الوزراء شود و فعلا تغییر رژیم و برکناری شاه مطرح نیست.

در پی این ملاقات، تماس مستقیم سید ضیاء با ژنرال رضاخان برقرار شد و ۲۹ بهمن که یگانهای تیپ قزاق به حومه تهران رسیدند و فرستادگان احمدشاه را که برای مذاکره رفته بودند بازداشت کردند، سید ضیاء به نیروی قزاق پیوست و گفته شده است که برابر سه ماه مواجبهشان را به آنان پرداخت کرد. اگر این خبر درست باشد، منبع پول قطعاً خود او نبوده است، زیرا که چنین پولی را از خود نداشت. نیروی قزاق سوم اسفند ۱۲۹۹ تهران را متصرف شد.

از همان مهر سال ۱۲۹۹ (۱۳ اکتبر ۱۹۲۰) که ژنرال آیرونساید برای فرماندهی نظامیان تحت فرمان دولت انگلستان در ایران! وارد تهران شد بررسی و مطالعه برای انجام کودتا و ... آغاز شده بود.

آیرونساید (متولد ششم ماه می ۱۸۸۰ و متوفی در ۲۲ سپتامبر ۱۹۵۹) قبلاً در جنگ با بوئرها در افریقای جنوبی شرکت کرده و مدتی نیز به عنوان یک افسر اطلاعاتی مراقب فعالیت های آلمان در جنوب غربی آفریقا بود. وی در جریان جنگ جهانی اول، نخست فرمانده یگان چهارم کانادایی و سپس فرمانده یک تیپ انگلیسی بود. آیرونساید در سال ۱۹۱۹ ماموریت یافته بود تا در جریان جنگ داخلی روسیه، در جنوب این کشور به نیروهای ضد انقلاب (معروف به سفیدها) کمک کند و سپس در جریان

فروپاشی امپراتوری عثمانی مانع مداخله نیروهای دو کشور شرقی بالکان در مسئله شود. وی اواخر آگوست ۱۹۲۰ و پس از انجام آن ماموریت به فرماندهی نیروها و نظامیان عامل انگلستان در ایران منصوب و در اکتبر همان سال وارد تهران شد. ماموریت او در ایران مانع شدن از رخنه بلشویک ها به این کشور به هر ترتیب بود (و از جمله روی کار آوردن یک نظامی قدرتمند حتی با انجام یک کودتا).

آیرونساید پس از انجام آن ماموریت، به شرکت در مذاکرات مربوط به مستعمرات انگلستان به قاهره دعوت شد. در اینجا چرچیل از او خواست که به بغداد برود و راه حلی برای مسائل در شرف وقوع عراق که با کشور شدنش احتمال اختلافات نژادی - مذهبی می رفت بیابد که در جریان بازگشت به ایران جهت دادن اندرز به افسران خود و از آنجا رفتن به بغداد هواپیمای او فرود توام با سقوط کرد و شدیداً مجروح شد که ماهها در بیمارستان بستری بود.

آیرونساید پس از درمان، در انگلستان به فرماندهی دانشکده ستاد منصوب و در سال ۱۹۳۷ فرماندار جبل طارق شد. وی در جریان جنگ جهانی دوم مدتی رئیس ستاد بود. او مدتی نیز در جبهه فرانسه فعال بود. آیرونساید قبلاً پیشنهاد کرده بود که قبل از اقدام هیتلر به لشکرکشی به اسکانندیناوی، انگلستان این منطقه را تصرف کند که مورد توجه قرار نگرفت که بعداً این بی اعتنایی به پیشنهاد آیرونساید یک اشتباه بشمار آمده است. آیرونساید با درجه فیلد مارشالی و لقب بارون Baron بازنشسته شد و به نوشتن خاطرات و تا پایان عمر به دادن اندرز استراتژیک سرگرم بود.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۲۹۴۲/ژنرال-آیرونساید-شاہ-خان-رضا-مردی-لایرونساید-ژنرال>